

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 42 / FEBRUARIE 2015

42

Disciplinarea pozitivă a elevilor | de MIRELA CONSTANTINESCU
Jurnal de reflecție asupra unei activități didactice | de VIORICA STĂNESCU
Un proiect pentru securitatea alimentației | de IONELIA FRICOSU
Firma de exercițiu, de la virtual la real
| de ANCA-CECILIA AXENTIOI ȘI DOINA STRUGARU
Jocurile didactice și învățarea biologiei | de GABRIELA-CRISTINA STAN
O zi la școală, cu Albinuțele vesele
| de NICOLETA-IONELA DOAMNA ȘI ELENA ISTRATE
ADHD – boală sau tulburare de comportament? Sugestii practice de
intervenție pentru profesori | de VASILICA BREBENEL
Valorificarea strategiilor de ascultare activă în procesul didactic |
de ALINA MANUELA HUMĂ
Eficientizarea activităților vizând competențele de lectură. Exemple de bună
practică | de ALINA-VALENTINA MILEA
WebQuests – un studiu asupra utilizării TIC pentru optimizarea cursurilor de
limba engleză ca limbă străină | de CORINA MITRULESCU
Pinterest – o resursă utilă dascălilor | de MARIKA EMESE CÎMPEAN
Echilibrul dintre informativ și formativ în procesul de predare-învățare
| de VIOLETA MIHĂEȘ

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experiencedidactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:

iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X

ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54

București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea Profesorilor)

Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

Irina VASILESCU (Școala Nr. 195 București)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea Personalului Didactic)

dr. Ema FĂCIU (Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Școala doctorală; Casa Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Disciplinarea pozitivă a elevilor

De **Mirela Constantinescu**

Printr-un management al comportamentului, profesorul poate preveni dezvoltarea unor situații conflictuale în clasa în care există elevi cu dificultăți emoțional-comportamentale. În aceste situații, sarcina profesorului este de direcționa energiile elevilor în activități constructive, spre comportamente adecvate, pozitive, constante pentru tot restul vieții. Copilul are nevoie să fie ajutat, iubit, înțeles, apărat, călăuzit și să se simtă important pentru cei din jurul său. Dacă vrem să avem un impact pozitiv elevilor noștri, trebuie să le oferim dragoste și respect.

Educarea copiilor reprezintă unul dintre cele mai importante roluri pe care le are adultul, fie că este profesor sau părinte. Educarea eficientă este forma prin care copiii învață comportamente pozitive pentru tot restul vieții, îi ajută să crească și să se dezvolte într-un mod echilibrat și sănătos din punct de vedere emoțional și social. Procesul educației trebuie să se bazeze pe dezvoltarea încrederii în sine a copilului.

Disciplina nu este echivalentă cu pedeapsa, iar scopul ei pe termen lung este acela de „a învăța” copilul ce este controlul de sine și deprinderea limitelor, de a-l învăța pe ce cale să meargă, urmându-l asemenea unui discipol, din iubire și convingere, nu din teamă și din durere. Disciplina nu este o metodă de „supunere” a copilului la regulile impuse de adult; poate include însă, impunerea unor penalități non-violente. Trebuie să avem mare grijă deoarece, dacă pedepsim copilul permanent, pentru orice mică greșeală, sau chiar pe nedrept, nu numai că nu-i vom îndrepta comportamentul, ci îl vom porni împotriva noastră.

Copilul va deveni violent cu cei din jur, îi va taxa de fiecare dată când greșesc și chiar se va obișnui cu pedepsele, care nu vor mai avea nici o eficiență în cazul lui. Când ne adresăm unui copil care a greșit, trebuie să facem distincția între comportamentul problematic, specific, pe care acesta urmează să îl schimbe sau să îl învețe, fără să utilizăm etichete care fac atac la persoană. Cu toate acestea, pedeapsa nu este o formă eficientă de disciplinare a copilului, pentru că ea elimină doar pentru moment un comportament nedorit al acestuia, nu îl învață cum să realizeze un comportament pozitiv constant.

Disciplinarea pozitivă a copilului constă în aplicarea unor principii esențiale și fapte (acțiuni), unele încurajatoare, iar altele corective. Ea se referă la modalitățile de stabilire a limitelor într-un mod ferm, dar plin de dragoste. Disciplinarea pozitivă recompensează comportamentul corect și pedepsește comportamentul greșit, încurajează respectul pentru copil, pentru individualitatea fiecărui copil, presupune înțelegerea nevoilor, a temperamentului și a obiceiurilor copilului, fără a încerca de a-l schimba excesiv.

Potrivit metodei disciplinei pozitive, există câteva principii după care vă puteți ghida atunci când vreți să disciplinați elevul:

- Ajutați-l pe elev să înțeleagă rolul și importanța sa personală în comunitate sau în relație cu orice grup din care face parte.

- Respectați și încurajați elevul, fiind ferm, dar blând în același timp.
- Învățați-l pe elev să deprindă abilități sociale: respectul, grija față de ceilalți, rezolvarea problemelor prin cooperare.
- Ajutați-l pe elev să descopere care sunt calitățile sale, prin încurajarea individualității.

Cu ajutorul acestor principii, disciplina pozitivă îi învață pe adulți să folosească, în relația cu copiii, măsura lucrurilor: să fie fermi, dar blânzi în același timp, să nu fie excesiv de permissivi, dar să nu abuzeze de aplicarea pedepselor.

Etapele disciplinării pozitive sunt:

1. observarea comportamentului
2. evaluarea în raport cu vârsta, caracteristicile individuale, de mediu și standardele familiei (se stabilește o ierarhie a comportamentelor problematice de la cel mai important până la cel mai puțin important; se alege cel mult două comportamente neadecvate)
3. analiza motivelor și a consecințelor comportamentale
4. alegerea metodei de disciplinare
5. verbalizarea regulilor
6. aplicarea metodei
7. oferirea unui model (adultul însuși)
8. evaluarea metodei de disciplinare
9. încurajarea copilului în condițiile comportării adecvate.

Cum se folosește disciplina pozitivă la elevi? Iată câteva reguli de aur pentru a aplica disciplina pozitivă la elevi:

- Respectați elevul și cereți să fiți respectat. Dacă îi veți spune, de exemplu, să tacă, atunci nu îi veți da ocazia să comunice ceea ce simte. Profesorul nu trebuie să se impună prin abuzul de autoritate, ci prin fermitate și bunătate, respectând în primul rând nevoile elevului într-o anumită situație.
- Identificați motivul care stă în spatele acțiunilor elevului d-voastră; încercați să produceți schimbări la acest nivel, nu să îi schimbați comportamentul.
- În loc să recurgeți imediat la pedepse, încercați să găsiți soluții.
- Recompensați comportamentul pozitiv al elevului, nu doar succesul în sine.
- Stabiliți reguli clare și asigurați-vă că ele au fost înțelese de elev. Vorbiți-i despre consecințe într-un mod calm.
- Nu îl pedepsiți pe termen lung, ci optați pentru pedepsele scurte. După ce își îndeplinește pedeapsa, arătați-i cât de mult îl iubiți, nu îl ignorați și nu rămâneți în continuare supărat pe acesta.
- Nu îl insultați, nu îl repeziți și nu țipați la elevii d-voastră.
- Nu lăsați furia să pună stăpânire pe comportamentul d-voastră. Disciplinați-vă elevul atunci când sunteți destul de calm pentru a gândi rațional, în beneficiul acestuia.
- Înainte de a vă grăbi să îl pedepsiți, ajutați-l pe elev să își înțeleagă greșelile. Deși în opinia d-voastră, motivul pentru

care a făcut un anumit lucru este greșit, arătați că îi înțelegeți raționamentul.

- Oferiți soluții pentru a-și îndrepta greșelile.
- Înainte de a apela la o pedeapsă, încercați să vă ghidați elevul în a face alegerile cele mai bune.

Abordarea pozitivă înseamnă, deci: – afirmații, reguli și îndemnuri pozitive, în favoarea celor negative – folosirea constantă a laudelor și recompenselor – redirectionarea elevilor spre succes decât sublinierea greșelilor.

Printr-un management al comportamentului, profesorul poate preveni dezvoltarea unor situații conflictuale în clasa în care există elevi cu dificultăți emoțional-comportamentale. În aceste situații, sarcina profesorului este de direcționa energiile elevilor în activități constructive, spre comportamente adecvate. În acest sens, aveți în vedere următoarele:

- Propuneți-vă promovarea comportamentului adecvat
 - aplicați recompensele, sancțiunile și consecințele în mod consecvent
 - realizați un echilibru între sancțiuni și recompense
 - oferiți-i elevului alternative pentru a-l învăța să-și asume responsabilitatea pentru acțiunile sale.
- Separați comportamentul inadecvat de copil
 - comportamentul este inacceptabil, nu elevul
 - încurajat, elevul poate învăța să-și îmbunătățească comportamentul
 - comportamentul adecvat ar trebui asociat cu persoana.
- Oferiți-i alternative de comportament
 - oferiți posibilități ca elevii să facă alegeri privind comportamentul lor
 - stimulați alegerile potrivite
 - aplicați consecințele alegerii lor; nu faceți excepții de la consecințele stabilite, fie pozitive, fie negative.
- Construiți în mod activ încrederea elevului și relația cu acesta
 - unor elevi le este greu să relaționeze cu adulții sau să aibă încredere în aceștia; oamenii realizează mult mai multe atunci când au încredere în sine și în cei de lângă ei
 - o relație bună implică contacte pozitive
 - stabiliți și reîntăriți limitele, păstrându-vă promisiunile și fiind consecvenți în așteptări.
- Modelați comportamentul pe care îl așteptați de la elev
 - rezolvarea cu calm a conflictelor este unul dintre cele mai importante modele de comportament
 - calmul, predictibilitatea și siguranța sunt abilități cheie care trebuie modelate.
- Nu abandonați niciodată o problemă importantă
 - acordarea unei recompense pentru un comportament adecvat arată că vă pasă și că vă respectați cuvântul dat
 - aplicând o consecință negativă, adoptați o atitudine pozitivă în ceea ce privește comportamentul viitor.

- Depuneți efort pentru a remedia și restabili relația cu elevul atunci când aceasta s-a deteriorat
 - nu uitați că elevii s-ar putea să fie în continuare stresați sau reticenți în urma sancționării primite
 - fiți gata să le acordați mai mult timp și să repetați încercările d-voastră de a menține o atitudine pozitivă
 - dacă nu acordați elevului șansa de a-și remedia comportamentul, relația cu acesta se va degrada.

Dacă ne uităm atent în jurul nostru, vom descoperi că elevii noștri vor să li se ofere încurajare, recunoaștere, siguranță și speranță. În miezul procesului de educare stă grija adevărată pentru alții. Profunzimea influenței pe care o avem asupra altora este legată în mod direct de profunzimea grijii pe care o avem față de ei. Când încercăm să ajutăm și să influențăm elevii noștri, trebuie să avem sentimente pozitive și să ne pese de ei. Când îi încurajăm pe alții și le adăugăm valoare fără a aștepta ceva în schimb, ei se simt importanți. Și o dată ce își dau seama că reprezintă ceva pentru ceilalți, sunt liberi să trăiască într-un mod pozitiv pentru ei și pentru cei din jurul lor. A educa un copil este o operă care cere, înainte de toate, multă dragoste. Aceasta nu înseamnă că ea nu impune și rațiune, bazată pe cunoștințe precise, pe „stăpânirea” unor noțiuni psiho-pedagogice.

Copilul pe care școala îl educă nu este la fel cu ceilalți, el este unic pentru fiecare dascăl și, de aceea, învățăturile pe care le primește trebuie adaptate personalității lui. Copilul are nevoie să fie ajutat, iubit, înțeles, apărut, călăuzit, are nevoie să se simtă important pentru cei din jurul său. Dacă vrem să avem un impact pozitiv elevilor noștri, trebuie să le oferim dragoste și respect. Înainte de a putea să ne implicăm în viețile altora, trebuie să le arătăm iubire. Fără ea, nu va fi nici legătură, nici viitor și nici succes. Recompensele educației prin iubire sunt însă numeroase. „Îndepliniți-vă sarcinile cu iubire; dați-i unui copil puțină iubire și veți primi înapoi foarte multă.” Cea mai minunată alchimie prin care îi putem inspira pe alții constă în a le dăruia iubirea noastră și în a le accepta dragostea. Devotamentul și dragostea necondiționată au puteri creatoare magice. Conștiința de a fi iubit este o forță ce poate ridica, salva, vindeca-pe oricine, este forța vindecătoare care ne face să mergem mai departe atunci când nu mai avem nici un alt motiv. „Iubirea-spunea Emerson-este suprema inspirație.”

Am descoperit acest exemplu despre cum poate produce iubirea o modificare în viața copiilor/elevilor noștri. Iată ceva scris de un profesor înțelept: „Am avut un simțământ de ușurare când am început să înțeleg că un tânăr are nevoie de mai mult decât materia pe care o predau. Știu matematica bine și o predau bine. Obişnuiam să cred că asta era tot ceea ce trebuia să fac. Acum educ copiii, nu le predau matematica. Accept faptul că, în privința unora dintre ei pot avea doar un succes parțial. Când nu mă străduiesc să obțin toate răspunsurile, se pare că obțin mai multe chiar decât când încerc să fac pe expertul. Tânărul care m-a făcut să înțeleg acest lucru a fost Eduard. L-am întrebat într-o zi de ce crede că face cu mult mai bine decât anul trecut. El a dat o semnificație întregii mele noi orientări. «Pentru că acum mă plac când sunt cu dvs.», mi-a răspuns. Eduard a răspuns la iubire într-un mod în care n-ar fi făcut-o niciodată dacă i s-ar fi oferit doar cunoștințe tehnice, psihologice sau teorie educațională. Când a știut că profesorului îi pasă de el, a înflorit.”

Ca orice altă relație, iubirea pe care le-o arătam elevilor nu depinde de faptele lor. Atunci când cultivăm iubirea ca un mod de viață, încercăm să facem întotdeauna ceea ce este mai bine pentru elevii noștri, bucurându-ne, totodată, că iubirea pe care le-o însușim dă roade în sufletele lor.

Noi, dascălii, revărsăm din cupa înțelepciunii, pasiunii și iubirii, punem în balanță toleranța și exigența și astfel, împreună, contribuim la modelarea ființei umane, având în minte vorbele lui Plutarh „consideră elevul o făclie pe care să o aprinzi astfel încât mai târziu să lumineze cu o lumină proprie”. A conduce către maturitate o ființă umană nu este deloc simplu, dar nu se poate spune că este un lucru imposibil. Dacă am reușit să ajutăm alte suflete să înflorească, putem spune că a meritat să trăim.

Bibliografie: 1. Botiș A., Tărău A.(2004), Disciplina pozitivă sau cum să disciplinezi fără să rănești, Editura ASCR, Cluj-Napoca 2. Iucu R.(2000), Managementul și gestiunea clasei de elevi, Editura Polirom, Iași 3. Neamțu C.(2003), Devianța școlară. Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor, Editura Polirom, Iași 4. Prodan A.(1999), Managementul de succes-motivație și comportament, Editura Polirom, Iași 5. Sălăvăstru, D.(2004), Psihologia educației, Editura Polirom, Iași 6. Stan E.(1999), Profesorul între autoritate și putere, Editura Teora, București

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/disciplina-pozitiva-a-elevilor>)

Jurnal de reflecție asupra unei activități didactice

De **Viorica Stănescu**

Bine a fost că învățarea a ținut cont de experiențele elevului. Elevii și-au realizat singuri montajul experimental pentru realizarea conexiunii cu experiențele concrete, munca pe grupe i-a angajat emoțional ceea ce a ușurat procesarea noilor informații, formarea unor noi abilități și dezvoltarea competențelor de investigare/cercetare.

A fost o lecție practică care a avut ca scop verificarea legii izocronismului și determinarea experimentală a accelerației gravitaționale g cu ajutorul pendulului gravitațional.

Am utilizat • Strategia prin investigație (inquiry based learning)
• Modelul Știu /Vreau să știu /Am învățat care presupune parcurgerea a trei etape: 1. accesarea a ceea ce elevii știu deja: ȘTIU/CRED CĂ ȘTIU? - valoarea accelerației gravitaționale pe Pământ - de ce oscilează pendulul gravitațional - să reprezint grafic forțele care acționează - lucrez cu modele: fir ideal și punct material - neglijez forțele de frecare 2. determinarea a ceea ce dorește a se învăța: VREAU SĂ ȘTIU - cum voi

determina experimental valoarea accelerației gravitaționale g pe Pământ - cum voi avea erori cât mai mici - cum voi elabora referatul lucrării de laborator - dacă perioadele de oscilație, măsurate pentru 3° și 5° sunt în concordanță sau în dezacord? 3. reactualizarea a ceea ce s-a învățat în urma experimentului: AM ÎNVĂȚAT - să determin experimental g cu erori cât mai mici - să elaborez și să redactez referatul lucrării de laborator - să identific sursele de erori - să reduc cât mai mult erorile

Pentru a înțelege mai bine, elevii au nevoie să învețe prin experiențe proprii și să utilizeze reprezentări vizuale și intuitive. După un moment de reactualizare a cunoștințelor, într-o atmosferă care să încurajeze comunicarea liberă, fără inhibiții și teama de a primi o notă mică, ideile sunt formulate și se clarifică mai bine. Pentru a promova gândirea critică, elevii au nevoie de suficient timp pentru a-și exprima ideile și pentru a primi feedback constructiv.

Am utilizat metoda învățării prin descoperire pentru efectuarea lucrării de laborator de către elevi. Discuțiile desfășurate în activitățile pe grupe a favorizat dezvoltarea competențelor de investigare a realității și de deliberare pe plan mental. În general, s-a indus la elevi o atitudine activă, orientată spre formare de deprinderi practice și rezolvare de probleme concrete, care să dezvolte gândirea și creativitatea, comunicarea a fost benefică procesului de învățare (s-au dezvoltat competențe de comunicare). La activitățile practice, sunt generate stări emoționale ale elevilor care dezvoltă interesul pentru știință și tehnică. Fiecare grupă prezintă rezultatele cu scopul sistematizării cunoștințelor.

Ca urmare a întrebărilor elevilor, pe parcursul desfășurării lecției, intervențiile pe care le-am avut au avut rolul de a dezvolta gândirea critică a elevilor și metacogniția, de a încuraja autodirijarea și autoreglarea învățării, ca fundamente ale unei învățări de profunzime și autentice.

Dificil a fost să urmăresc și să îndrum toți elevii pentru realizarea sarcinii de lucru, clasa fiind numeroasă. Elevii au lucrat pe grupe (sau individual pentru realizarea calculelor), sub supravegherea și cu ajutorul meu, fiind nevoie să intervin uneori cu întrebări sau cu explicații.

Interesant a fost diversitatea de idei și experiențe ceea ce a stimulat gândirea critică care se știe că apare când nu există mentalitatea “unicului răspuns corect”. Învățarea s-a îmbunătățit deoarece activitatea elevilor a fost bazată pe cunoștințele și experiențele lor anterioare, permițându-le acestora să lege ceea ce știu deja de noile informații. Elevii au fost implicați activ în procesul de învățare, la un nivel accesibil, ceea ce le-a oferit sentimentul satisfacției și o învățare cu plăcere. Am constatat că elevii au o capacitate de gândire și de înțelegere mai mare dacă informațiile noi sunt accesibile și implică o activitate fizică.

Aspectele nereușite au fost că timpul unei ore normale de curs (50 minute) a fost prea scurt pentru a lăsa elevii să meargă în ritmul propriu și să elaboreze referatul lucrării de laborator. Elevilor le plac așa de mult lucrările practice încât au rămas în pauză și au întârziat la următoarea oră de curs.

Schimbările produse au vizat o învățare din plăcere și faptul că elevii au avut sentimentul satisfacției.

Am înțeles că elevii au nevoie de timp pentru ca în fiecare lecție să se promoveze gândirea critică. Este contraindicat să

sanționezi elevii pentru eventuale greșeli. Dimpotrivă, dacă elevii greșesc este mai bine să îi ajuți cu întrebări să-și depisteze singuri greșelile, deoarece atunci se va realiza o învățare de durată. Implicarea activă a elevilor în propriul proces de învățare contribuie la formarea și dezvoltarea competențelor urmărite. Stabilirea de corelații, conexiuni între ideile principale și cunoștințe bine elucidate din memoria semantică necesită timp de gândire critică și o stare de confort și siguranță a elevului. Învățarea și gândirea critică au fost stimulate prin activitatea practică deoarece cunoștințele nou învățate au fost aplicate în rezolvarea unei sarcini de lucru realizabile de către elevi și cu grad de dificultate adecvat particularităților de vârstă.

Cred că: Pentru a ajunge să gândească critic, elevii trebuie aibă încredere în forțele proprii, să se implice activ în procesul de învățare și să comunice astfel încât să dovedească respect față de opiniile colegilor. Este foarte important ca elevii să aibă respect pentru rigoarea științifică, să fie pregătiți pentru dezbateri cu argumente științifice, să formuleze și să demonteze judecăți greșite. Observația științifică, evaluarea argumentelor și a dovezilor, folosirea analizei și a investigației, aplicarea gândirii critice trebuie să fie utilizate spontan de către elevi, să devină un obicei pentru aceștia. Învățarea bazată pe investigație facilitează dezvoltarea învățării de profunzime și motivarea intrinsecă a elevului, deoarece, prin gândire critică, elevii integrează informațiile noi în structura cognitivă existentă, sau schimbă această structură în funcție de noile informații dobândite, realizând astfel legături/conexiuni între informațiile noi și cunoștințele existente. Elevii ajung astfel să-și dezvolte abilități de a învăța să învețe.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/jurnal-de-reflectie-asupra-unei-activitati-didactice>)

Un proiect pentru securitatea alimentației

De **Ionelia Fricosu**

Né dorim să oferim copiilor și elevilor noștri o alimentație sănătoasă pentru ca suntem conștienți că aceasta are un rol important pentru dezvoltarea lor fizică și intelectuală. Școala poate și trebuie să participe la formarea unui comportament alimentar corect. În acest sens, vă prezint un proiect specific.

În societatea contemporană, lipsa de mișcare și alimentația neechilibrată produc efecte și în cazul copiilor, care suferă de obezitate și alte boli de nutriție.

Printre principalele cauze care duc la starea de obezitate a copiilor în creștere pot fi amintite: alimentația necorespunzătoare, cu consum exagerat de fast-food, snacksuri

și alte semipreparate, modul de viață sedentar, lipsa exercițiilor fizice, înlocuite timp îndelungat cu șederea în fața televizorului sau a calculatorului. De aceea, problema alimentației sănătoase nu trebuie neglijată.

Proiectul educativ "Securitatea alimentației" a adus în atenția elevilor și părinților faptul că varietatea culinară, cantitatea moderată și aportul de fructe și legume ajută la îmbunătățirea stării generale de sănătate și reduc riscul apariției bolilor de orice natură. O alimentație rațională ne asigură aportul de vitamine, minerale și alte substanțe de care cu toții și, cu atât mai mult copiii, avem nevoie pentru a ne bucura de o stare de sănătate optimă, necesară dezvoltării fizice și intelectuale.

Proiectul a avut ca obiectiv principal formarea unui comportament alimentar sănătos.

Activități și resurse:

1. Piramida alimentației Discuții cu medical nutriționist; Observarea piramidei alimentației raționale; Descrierea importanței alimentelor observate pentru menținerea sănătății; Explicarea așezării alimentelor în piramida alimentației raționale; Asamblarea unor decupaje pentru realizarea unei piramide a alimentației raționale. *Elevi; Medic nutriționist; Părinți; Fișe cu reprezentarea piramidei alimentației raționale, decupaje, lipici.*
2. Alimente sănătoase Prezentarea alimentelor sănătoase și a unei diete echilibrate; Realizarea unor decorațiuni din fructe și legume; Realizarea unor desene despre vitamine; Expoziție de produse. *Elevi; Părinți; Fructe și legume; Obiecte de bucătărie; Panouri și mese pentru expoziție.*
3. Bucătări pricepuți Pregătirea unor rețete simple și sănătoase; Prezentarea produselor realizate; Analiza acestora de către bucătarii invitați; Premiera și analiza proiectului. *Elevi; Bucătari; Părinți; Diverse produse și ustensile alimentare; Șorțuri și bonete de bucătar, mănuși de unică folosință; Diplome.*

Evaluarea proiectului:

Realizare unui portofoliu cu lucrările elevilor. Analiza fiecărei activități și a rezultatelor obținute sub forma unor "jurnale de bord". Crearea unor CD-uri cu aspecte din activitățile desfășurate. Întocmirea de albume cu fotografii însoțite de impresii ale copiilor.

Recomandări bibliografice: Ghid pentru alimentația sănătoasă — Recomandări nutriționale, Societatea de Nutriție din România. Educație pentru sănătate, clasa a II-a, C. Mihăilescu, T. Pițilă, Aramis, 2011.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/un-proiect-pentru-securitatea-alimentatiei>)

Firma de exercițiu, de la virtual la real

De **Anca-Cecilia Axentioi**

O metodă didactică modernă de aplicare interdisciplinară a cunoștințelor, încununată de succes la noi în țară, o reprezintă Firma de Exercițiu. Pentru elevii din clasele din învățământul preuniversitar, profil Servicii, clasa a XI-a și a XII-a, aceasta reprezintă cea mai bună practică pentru viața reală. Cu alte cuvinte, firma de exercițiu este un concept didactic, bazat pe învățarea prin practică, o simulare a unei situații reale, bazată pe obiective educaționale.

În firma exercițiu, elevii își dezvoltă spiritul antreprenorial prin simulare a unei firme reale, care poate fi realizată prin implicarea directă a unui profesor coordonator. Printr-o gamă variată de activități practice, elevii înțeleg mai bine raportul dintre ce învață la școală și implicarea lor în economia globală.

Firma de exercițiu îi ajută pe elevi să înțeleagă propriul cadru economic, îi pregătește pentru învățământul academic și cariera lor viitoare. Totodată, munca în firma exercițiu alături de alți colegi dă șansa elevului de a învăța activ, să se bazeze pe practică facilitând trecerea de la școală la viața activă, reală.

Sub îndrumarea profesorului coordonator, elevii din clasa a XI-a aleg o idee de afacere, pe care o adoptă toți membrii firmei, iar apoi, cu entuziasmul specific vârstei, întocmesc actele necesare înființării și înregistrării la ROCT- Centrala Firmelor de Exercițiu.

Așa cum marile firme naționale sau multinaționale sunt împărțite pe compartimente, tot așa și firma noastră de exercițiu va cuprinde mai multe compartimente, cum ar fi: personal, marketing, contabilitate, servicii, producție, cercetare-dezvoltare, fiecare compartiment este condus de o persoană de încredere și eficientă, care prin întreaga lor activitate desfășurată, vor face ca firma lor să învingă celelalte firme concurente și să ocupe astfel locuri fruntașe la concursuri și târguri ale firmelor de exercițiu.

Dacă este să iau un exemplu, pot să spun că eu am avut o firmă de exercițiu, înființată în anul 2011, cu elevii din clasa a XI-a H, o firmă care a avut ca obiect de activitate serviciile prestate de un salon de înfrumusețare, o activitate care este tot timpul utilă. Este de la sine înțeles că aproape toți angajații firmei erau eleve, care, cu entuziasmul specific tinereții, au încercat să desfășoare activitatea specifică firmei "Beautiful Mary" SRL.

Firma nou înființată trebuia să se facă cunoscută, cumva, în țară, și atunci membrii compartimentului de Marketing s-au pus pe treabă — e adevărat că la început a fost mai greu, invocând motivul că nu au mai făcut așa ceva, dar sub îndrumarea atentă a profesorilor coordonatori, împreună cu spiritul de observație și imaginația creatoare de care au dat dovadă, au reușit până la urmă să fie cunoscută firma "Beautiful Mary" SRL la Competiția desfășurată la nivel județului Suceava, Business Plan, prin: planul de afaceri, catalogul firmei, pliante, cărți de vizită, ecusoane pentru toți angajații firmei, fluturași, toate acestea prezentate și la un stand pe măsură, dotat cu toate materialele ce se folosesc într-un salon de înfrumusețare: perii de păr, uscătoare, vopsele, oje, make-up-uri — chiar au făcut rost și de

halatele ce se folosesc în asemenea situații.

Nu spun că a fost ușor, chiar deloc — nici pentru elevi, care au fost puși în fața faptului împlinit, mai exact, au fost angajați cu contract de muncă, contracte perfectate de către Compartimentul Personal, fiecare având o fișă a postului, în care se specifica toate sarcinile și responsabilitățile pe care le are fiecare angajat al firmei din compartimentul respectiv, iar pentru profesori a fost o "nouă metodă" de predare a cunoștințelor din mai multe discipline, cum ar fi: Planificare operațională, Marketing și Mediul concurențial și, nu în ultimul rând, Contabilitate de clasa a XI-a, metodă ce trebuia adaptată noilor cerințe ce se impuneau, ținând cont și de aptitudinile elevilor.

Am avut parte și de momente de tensiune între angajații firmei, în momentul în care trebuia să participăm la un Tîrg al firmelor de exercițiu, în municipiul Suceava, iar cele trei fete care reprezentau firma au spus profesorului coordonator că ele nu mai pleacă la Suceava, că nu s-au pregătit cu materialele promoționale, că nu știu nimic — invocau tot felul de motive care nu-și aveau rostul în acel moment. În această situație, ca profesor coordonator, trebuind să plec la Suceava obligatoriu, cu Firma "Beautiful Mary", am încercat să le demonstrez faptul, că nu este totul să iei o diplomă sau o mențiune, ci este ceva extraordinar să participi la un târg, să socializezi cu celelalte echipe ale firmelor de exercițiu participante. În final, am reușit să le conving că soluția cea mai bună este aceea de a participa la târg, cu materialele pe care le aveam și cu altele pe care le-am procurat din orașul Suceava.

Acest incident a fost o lecție de viață, atât pentru profesor, cât și pentru elevii participanți, pe care n-o vor uita niciodată.

Odată acest obstacol depășit, lucrurile au intrat pe făgașul normal și, împreună cu elevii din clasa a XII-a, de astă dată, am continuat activitatea firmei "Beautiful Mary" SRL, participând la alte târguri și expoziții ce au avut loc în alte orașe ale țării.

Participarea la aceste competiții conferă angajaților firmei dezvoltarea unor competențe specifice, dar le mai aduc și unele avantaje, cum ar fi:

- dobândirea unor competențe de muncă în echipă;
- învățarea din experiența altora cât și căpătarea unei experiențe proprii;
- dobândirea unor competențe antreprenoriale, ce vor facilita inserția mai rapidă pe piața muncii;
- implicarea tuturor angajaților firmei la bunul mers al activității firmei;
- oportunitatea de a interacționa și interrelaționa cu potențialii parteneri de afaceri.

Apoi am mers la Târgul firmelor de exercițiu de la Fălticeni, apoi la Pașcani, unde am obținut mențiuni și diplome, spre satisfacția celor ce au muncit și s-au implicat cu adevărat în activitatea firmei.

În concluzie, această metodă este binevenită în activitatea educațională, deoarece ne ajută foarte mult — atât pe profesori, cât și pe elevi — să vedem cu alți ochi viața reală și, implicit, rolul școlii în formarea și pregătirea profesională la înalți parametri a tinerei generații.

Prin firma de exercițiu, elevii au o altă perspectivă asupra mediului de afaceri și mai multă încredere în propriile capacități și șanse pe care le oferă viitorul. Ei cunosc mai bine realitățile de pe piața muncii și vor ști care este calea pe care trebuie să o urmeze pentru alegerea unei profesii sau afaceri de succes.

Sugestii bibliografice: 1. Curriculum Liceu tehnologic, clasa a -XI- a, Calificarea: Tehnician în activități economice Nivel 3 Anexa nr. 2 la OMEdC nr. 3172/30.01.2006 2. Ștefănescu Mihaela (coord.), Ghidul firmei de exercițiu: Cea mai bună practică, Editura Didactică și Pedagogică, 2012.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/firma-de-exercitiu-de-la-virtu-al-la-real>)

Jocurile didactice și învățarea biologiei

De **Gabriela-Cristina Stan**

Prin specificul ei, biologia este pentru elevi atât o disciplină frumoasă și interesantă, cât și o disciplină cu multe noțiuni greu de însușit. Este de datoria noastră, a dascălilor, de a face tot ceea ce ne stă în putință pentru a facilita însușirea cunoștințelor biologice de către elevi, într-o manieră plăcută și durabilă. Jocuri didactice precum turnirul enunțurilor, turnirul întrebărilor și jocul de rol ne oferă această posibilitate, facilitând procesul de predare-învățare-evaluare, atât la gimnaziu cât și la liceu.

Integrarea jocurilor didactice în lecțiile de biologie, oferă elevilor posibilitatea de a-și însuși, fixa, sistematiza și aplica într-un mod atractiv cunoștințele dobândite. Din multitudinea jocurilor didactice aplicabile în lecțiile de biologie, am ales spre exemplificare trei jocuri ce și-au dovedit utilitatea atât la elevii de gimnaziu cât și la cei de liceu.

1. Turnirul enunțurilor. Este un joc care poate fi aplicat cu succes atât la gimnaziu cât și la liceu și are menirea de a facilita învățarea și fixarea cunoștințelor de către elevi.

Spre exemplu, la clasa a XI-a, pentru fixarea cunoștințelor privind scheletul uman, li se acordă elevilor 10 minute pentru formularea a cel puțin trei perechi de enunțuri despre schelet, de forma: stern - osul pieptului și notarea lor pe câte o foaie de hârtie.

După expirarea celor 10 minute, se alege un prezentator, un juriul și un grup de colectori. Li se acordă 5 minute colectoarelor, pentru a aduna cele mai bune enunțuri și a le înmâna prezentatorului, după care începe desfășurarea turnirului.

Cu această ocazie, echipele concurente vin în fața juriului, iar prezentatorul citește câte un enunț pentru fiecare concurent. În situația în care un concurent nu răspunde corect, răspunsul

poate fi formulat de către un alt membru al echipei, însă echipa va primi doar jumătate din punctajul alocat.

Pe parcursul turnirului, juriului îi revine misiunea de a contoriza răspunsurile corecte și de a acorda grupei concurente punctajul corespunzător răspunsului dat (1 punct dacă răspunsul aparține membrului căruia prezentatorul i-a adresat întrebarea sau 0,5 puncte dacă răspunsul aparține unui alt membru al grupei).

La final, juriul afișează punctajul acumulat de fiecare echipă concurentă și anunță echipa câștigătoare.

2. Turnirul întrebărilor. Este un joc care îi determină pe elevi să adreseze diferite de întrebări pornind de la un text științific, să coopereze, dar și să concureze.

Turnirul întrebărilor poate fi utilizat la clasa a IX-a pentru însușirea cunoștințelor legate de „Diviziunea celulară”. Acest joc presupune următorii pași:

- împărțirea lecției în două jumătăți: Mitoza și Meioza;
- pregătirea materialele necesare pentru documentare;
- împărțirea clasei în grupe de câte șase elevi;
- atribuirea unui număr de la 1 la 4 pentru fiecare grupă;
- stabilirea grupele ce vor concura între ele (grupa nr. 1 cu grupa nr. 3 și grupa nr. 2 cu grupa nr. 4);
- repartizează materialele necesare pregătirii temei „Mitoza” pentru grupele 1 și 3, respectiv „Meioza” pentru grupele 2 și 4;
- acordarea unui timp de 15 minute pentru ca membrii grupelor să citească materialele documentare și să noteze pe o foaie separată cât mai multe întrebări și răspunsuri în legătură cu tema dată. Se va menționa faptul că întrebările formulate de ei vor fi adresate grupei concurente, precum și faptul că o întrebare utilizată de o grupă nu mai poate fi utilizată de cealaltă grupă.

După scurgerea timpului alocat, se solicită echipelor concurente să se așeze față în față și să citească pe rând câte o întrebare pentru echipa adversă. Profesorul ascultă, evaluează și notează fiecare răspuns corect, dar și fiecare întrebare corect formulată. După ce primele două echipe au epuizat listele de întrebări, intră în turnir celelalte două echipe.

La sfârșit, în funcție de numărul de puncte obținute, profesorul stabilește ierarhia echipelor și se anunță echipa câștigătoare.

3. Jocul de rol. Are menirea de a asigura verificarea și consolidarea într-un manieră plăcută și relaxantă a cunoștințelor elevilor, dar și însușirea de către elevi a unor cunoștințe, priceperi și deprinderi noi.

Spre exemplu, pentru consolidarea și aprofundarea cunoștințelor despre „Disfuncțiile endocrine” (clasa a XI-a), li se comunică din timp elevilor faptul că vor simula o vizită la medicul endocrinolog, ocazie cu care fiecare va trebui să joace atât rolul bolnavului cât și pe cel al medicului.

Ca urmare, fiecare elev va trebui să-și reactualizeze cunoștințele referitoare la bolile endocrine și modul de manifestare al acestora, dar și pe cele legate de structura și funcțiile glandelor endocrine studiate.

În urma aplicării acestor jocuri la clasă, doresc să menționez faptul că sunt întâmpinate cu mare plăcere de elevi, au o eficiență ridicată și pot fi utilizate cu succes în orice moment al lecției, atât în etapa de fixare și sistematizare, cât și în etapa de transmitere și însușire de noi cunoștințe.

Repere bibliografice: 1. Lazăr V., Căprărin D., Metode didactice utilizate în predarea biologiei, Craiova, Editura Arves, 2008. 2. Dulamă M. E., Modele, strategii și tehnici didactice activizante cu aplicații în geografie, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2002.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/jocurile-didactice-si-invatarea-biologiei>)

O zi la școală, cu Albinuțele vesele

De **Nicoleta-Ionela Doamna**

Prezentul articol este o relatare a unei zile obișnuite la clasa I, în alternativa educațională step by step. Cine suntem noi? Suntem Clasa I step by step „Albinuțele vesele”, din cadrul Școlii Gimnaziale Diaconu Coresi Fieni. Anul școlar ce s-a încheiat a însemnat pentru noi un pas înainte, am trecut de la grădiniță la clasa pregătitoare, am devenit elevi cu obligații mai bine conturate și am intrat într-o lume nouă, o lume în care né-am făcut noi prieteni, né-am obișnuit cu doamnele și cu noul stil de învățare, o lume cu pretenții și drepturi clar delimitate.

Dar asta a fost anul trecut. Acum suntem în clasa I, suntem deja mari și vrem să vă povestim cum se derulează o zi la școală pentru noi. Așadar, să începem povestirea noastră:

Dis de dimineată venim la școală, parțial dezmoștiți și cu urmele somnului încă pe pleoapele noastre. Una dintre Doamne né întâmpină, né dezbrăcăm, né schimbăm încălțăminte și intrăm în clasă.

Aici né întâmpină o atmosferă prietenoasă, deschisă, vie, tocmai potrivită să te destinzi, să uiți de emoții. Pe jos avem o mocheta tare frumoasă, viu colorată, cu imaginea unui oraș, cu străzi, instituții, parcuri pentru mașini, ce mai, un oraș adevărat, Orașul Albinuțelor Vesele.

Mobilierul este în ton cu mocheta și contribuie la crearea unui ambient special. Tot el, în afară de rolul pe care îl are orice mobilier de a fi depozitar al rechizitelor, al materialelor didactice și de a né sprijini pe noi și activitatea noastră, are și sarcina de a sistematiza spațiul și locul nostru de acțiune, împărțind sala de clasă în centre de activitate, în centre de lucru. Noi nu stăm câte doi în bancă sau fiecare în banca lui, ci suntem grupați la măsuțe câte 4-5 copii, acest lucru înlesnind comunicarea și munca în

grup. Mobilierul este pe măsura noastră, ceea ce né permite accesul la toate materialele de care avem nevoie în realizarea sarcinilor de lucru și expunerea lucrărilor.

În clasă, avem afișate panouri cu centrele de activitate, avem expuse regulile clasei, panoul cu prezența și absența elevilor, agenda zilei, calendarul naturii, calendarul lunii și calendarul celor 100 de zile de școală. Acesta este un alt eveniment special, caracteristic alternativei pe care o urmăm, însă despre asta o să povestim cu altă ocazie.

Activitatea zilnică se deschide cu momentul cel mai iubit de noi, copiii și anume, Întâlnirea de dimineată. Stăm așezați pe covor în cerc, pentru a né putea vedea unii pe alții, iar Doamna este și ea alături de noi în cerc, având rolul de mijlocitor, de intermediar, de mediator, încurajându-né să né exprimăm liber, să comunicăm și mai ales, învățându-né să né respectăm reciproc. Întâlnirea de dimineată presupune parcurgerea mai multor etape:

1. Salutul – este prima etapă a întâlnirii de dimineată și reprezintă modul nostru particular prin care înțelegem să né întâmpinăm colegii de clasă. Fiecare dintre noi folosește la libera sa alegere o formulă de salut și numele persoanei căreia i se adresează creând astfel o atmosferă caldă, prietenoasă, care né aduce aminte că suntem între prieteni, ca de exemplu: „*Bună, Dario! Mă bucur să te văd astăzi!*” „*Bună, Mihai! Și eu mă bucur să te revăd!*” Se pot introduce o varietate de saluturi care să fie distractive și atractive, ca de exemplu: „*Bună dimineată, Ursulețule! Pregătit de școală astăzi?*” „*Bună dimineată, Iepuraș! Mai mult ca niciodată!*” Acest moment né învață să-i respectăm pe cei din jurul nostru și creează punctul de plecare pentru formarea unui colectiv unit, bazat pe legături de prietenie.

2. Calendarul naturii – această etapă reprezintă o ocazie bună să descriem ziua din punct de vedere meteorologic, să analizăm și să comentăm starea ei, să discutăm despre anotimpuri și schimbările petrecute în natură, să completăm calendarul naturii stabilind clar anul, anotimpul, luna, ziua, starea vremii și, nu în ultimul rând, să né distrăm încercând să ghicim starea meteorologică a zilei ce se deschide în fața noastră.

3. Calendarul lunii – în această etapă are loc o consolidare a informațiilor obținute la calendarul naturii, în plus, ni se cere să precizăm ce evenimente sociale și personale cunoaștem în legătură cu ziua și luna în care né desfășurăm activitatea. Calendarul lunii este confecționat de către Doamne și este personalizat pentru fiecare lună în parte.

4. Mesajul zilei – este realizat de către Doamne prin redactarea lui pe o foaie de flipchart. Mesajul începe cu o formulă de salut de genul „*Bună dimineată, vrăjitori ai cuvintelor!*”, „*Bună dimineată, povestitorilor!*”, „*Bună dimineată, matematicienii!*”, formulă aleasă în general în funcție de tema lecțiilor din ziua respectivă. În conținutul mesajului, titlul și data sunt scrise cu culoare roșie, textul cu culoarea neagră, cuvintele noi cu culoarea verde. Se pare că în felul acesta este mult mai bine receptat de către noi, copiii. Propozițiile sunt concise și clar formulate pentru a putea fi înțelese de către noi. De asemenea, mesajul conține și o sarcină pe care trebuie să o rezolvăm (o problemă de perspicacitate, de logică, o ghicitoare, câteva operații matematice). Cei care știu deja să citească dintre noi sunt încurajați să participe la descifrarea mesajului. Cu ocazia citirii putem să exersăm deprinderi nou formate, să descoperim cuvinte

necunoscute, să numărăm propozițiile, să completăm semnele de punctuație lipsă. Mesajul are rolul de a ne capta atenția, de a stârni interesul și curiozitatea noastră.

5. Noutatea zilei – este o altă etapă a Întâlnirii de dimineață și un element component al mesajului, ce ne oferă posibilitatea de a ne adresa întregii clase și de a fi ascultați. Ne înscriem liber la această fază și ne exprimăm liber, fără a fi supuși vreunei restricții în conținutul mesajului nostru și nici în modalitatea de exprimare, fiecare cu felul lui de a formula propoziții, fiecare cu felul lui de a ilustra evenimente, fapte. Putem povesti întâmplări din viața de familie sau pur și simplu experiențe, opinii, idei pe care dorim să le comunicăm și clasei. Pe rând, cei care ne-am înscris la Noutatea zilei, suntem invitați la „Scaunul autorului”, unde ne manifestăm expunând ceea ce ne-am propus. După prezentarea noutății, ni se adresează întrebări suplimentare dacă se dorește să se obțină mai multe informații sau colegii fac comentarii pe marginea celor povestite. Câteodată, Doamnele sau colegii de-ai noștri propun subiecte noi de discuție pentru ca temele de conversație să prezinte aspecte mai numeroase și mai variate. De obicei, după finalizarea noutăților sistematizăm informațiile și realizăm un poster.

6. Agenda zilei – este ultima etapă a Întâlnirii de dimineață și reprezintă practic programul zilei, conținând activitățile din ziua în curs și pauzele de care ne vom bucura. Agenda zilei este afișată în clasă de către Doamne încă de dimineață, înainte de sosirea noastră. Un exemplu de agendă este cel de mai jos:

Agenda zilei 8:00 – 8:45 Întâlnirea de dimineață 9:00 – 9:45 Religie 9:45 – 10:00 Gustare 10:00 – 12:45 Activitate pe centre
Comunicare: Scrierea și citirea literelor u, s, l, n, mici și mari de mână Matematica și explorarea mediului: Corpuri: Cub, cuboid, cilindru, sferă Descriere (fețe – formă, număr) Construcții: Să construim școala folosind formele geometrice învățate Arte: Școala noastră (desen cu utilizarea formele geometrice învățate)
12:45 – 14:00 Pauza de masă 14:00 – 14:45 Povestea zilei 15:00 – 15:45 Evaluare la scaunul autorului

După ce Întâlnirea de dimineață ia sfârșit, urmează în programul nostru fie ora de religie, fie ora de educație fizică sau ora de limbă engleză, fie Doamnele ne ajută să ne consolidăm cunoștințele deja acumulate (litere, cifre, socoteli) sau ne facilitează accesul spre cunoștințe noi, pregătind astfel deschiderea centrelor de lucru.

Gustarea de dimineață nu putea lipsi nici ea din programul

nostru zilnic, avem nevoie să căpătăm puteri noi pentru că urmează să lucrăm pe centre.

Centrele de activitate ne permit să lucrăm individual, dar și în pereche sau în grup. Centrele noastre de activitate sunt: Centrul de comunicare, Centrul de matematică și explorarea mediului, Centrul de artă, Centrul de construcții, Centrul de joc de rol. La deschiderea centrelor sunt prezente ambele Doamne, ele acordând atenție deosebită aceloră dintre noi care s-au înscris la centrul de comunicare și la centrul de matematică și explorarea mediului. Colegii noștri înscriși la centrul de construcții și la centrul de arte primesc sarcinile pe care le au de rezolvat și vor fi ajutați în acțiunea lor de un părinte. (da, de un părinte, la noi la step părinții au un rol foarte important, ei participă activ la educația noastră). Doamnele nu uită nici de colegii de la construcții și de la arte, din când în când își fac simțită prezența la centrele lor cu sfaturi și indicații potrivite. O dată ce am realizat sarcinile primite, facem rotirea pe centre, astfel încât pe parcursul zilei reușim să acoperim toate obiectele de studiu prevăzute în orar. La sfârșitul lucrului, ne confruntăm cu cei din grup, apoi prezentăm în fața colectivului de elevi felul în care ne-am rezolvat sarcinile. Prezentarea este urmată de analiza și comentariile colegilor și ale Doamnelor.

După atâta muncă și străduință, se cuvine să luăm aer și să ne umplem burtica din nou. Prin urmare, un prânz copios este mai mult decât binevenit. Am uitat să precizăm că nu muncim chiar non stop, avem și pauze în care ne dezmoțim oasele și socializăm în curtea școlii cu alți elevi. După pauza de masă, ne reluăm activitățile, Doamnele neuitând să încheie ziua cu evaluarea noastră.

Evaluarea se face la sfârșitul zilei, la scaunul autorului și înregistrează progresele noastre în dobândirea de competențe și atingerea obiectivelor. Noi nu primim calitative precum colegii noștri de la tradițional, însă fiecare dintre noi avem o fișă personală de evaluare, în care Doamnele consemnează zilnic evoluția noastră, punctele noastre slabe și tari. Evaluarea încheie ziua noastră de școală, iar după o zi plină ne reîntâlnim cu părinții noștri și purcedem spre casele noastre.

Cam aceasta ar fi povestioara noastră, o relatare a unei zile obișnuite, o prezentare a modului în care se desfășoară serviciul nostru, căci da, acesta este serviciul nostru, un loc de muncă mai aparte, unde învățăm și ne distrăm.

Alte resurse:

- Doamna, Nicoleta-Elena & Elena Istrate. Metode și tehnici de evaluare în învățământul primar. În: "iTeach: Experiențe didactice", nr. 36/august 2014. Online: iteach.ro/experiencedidactice/metode-si-tehnici-de-evaluare-in-invatamantul-primar
- Istrate, Elena & Nicoleta-Elena Doamna. Organizarea sălii de clasă pregătitoare și rolul cadrului didactic în alternativa educațională Step by step. În: "iTeach: Experiențe didactice", nr. 36/august 2014. Online: iteach.ro/experiencedidactice/organizarea-salii-de-clasa-in-alternativa-step-by-step

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/o-zi-la-scoala-cu-albinutele-ve>)

ADHD - boală sau tulburare de comportament? Sugestii practice de intervenție pentru profesori

De **Vasilica Brebenel**

Suntem educatorii unor copii care nu stau locului, se ridică din bancă, vorbesc néîntrebați, nu reușesc să finalizeze sarcinile, mănâncă litere sau cuvinte la dictări, uită să-și facă temele? Probabil că acești elevi au o tulburare de atenție cu hiperactivitate — ADHD — însă uneori oricare dintre elevi poate fi neliniștit și neatent la lecții. Cum diferențiem un copil care prezintă o tulburare care îi poate perturba întreaga funcționare — la școlară, în familie, relațională — de un copil care doar vrea să atragă atenția sau este plictisit sau încă nu a reușit să se adapteze regulilor școlii?

ADHD (*Attention Deficit Hyperactivity Disorder*), este o tulburare de tip comportamental manifestată prin incapacitatea de concentrare sau de finalizare a sarcinilor, hiperactivitate, comportament compulsiv sau impulsiv, modificări ale dispoziției, scăderea memoriei pe termen scurt și a capacității de învățare, néîndemânare, percepția distorsionată a timpului. Este și o problemă medicală care debutează în copilărie și care, nedescoperită la timp și tratată corespunzător, se complică influențând și viața adultă. Afectează performanțele școlare, adaptarea socială, poate favoriza fumatul, consumul de alcool sau de droguri. Aceasta tulburare înseamnă și deficit de atenție/tulburare hiperkinetică, fiind una dintre cele mai frecvente manifestări comportamentale întâlnite la copii și adolescenți. Din păcate, mult timp, acest deficit a fost asociat carențelor educative sau a răsfățului exagerat venit din partea adulților. Studiile de specialitate indică un procent de 5% dintre copiii de vârstă școlară cu aceste simptome — aproximativ 1-2 din copiii dintr-o clasă de 30 pot fi cu potențial ADHD.

Copiii cu ADHD sunt ușor de identificat pentru că ei sunt foarte agitați, neatenți, nu pot sta într-un loc și răspund néîntrebați. Studiile de psihologie arată că simptomele se împart în două categorii:

- Deficit de atenție, atunci când copilul ignoră detaliile, greșește din neglijență/neatenție, nu se poate concentra mult timp când are de îndeplinit o sarcină de lucru, pare să nu asculte persoana care vorbește cu el, nu-și poate organiza sarcinile și activitățile, nu respectă instrucțiunile, își pierde lucrurile și este uituc în activitățile cotidiene, iese rapid din sarcină.
- Hiperactivitate, când copilul se agită mereu, aleargă, este

tot timpul în mișcare, vorbește continuu fără ca întrebările să fie complete, nu-și poate aștepta rândul, întrerupe sau agresează persoane. Cum, în multe cazuri, acești copii se dovedesc a fi inteligenți, sunt bine tolerați de colectivele din care fac parte.

În cazul copiilor diagnosticați cu ADHD, foarte importantă este intervenția de specialitate, răbdarea și munca de echipă alcătuită din: terapeut, consilier școlar, psiholog, medic, cadru didactic de sprijin, cadrul didactic de la clasă și, nu în ultimul rând, părintele.

În viața de zi cu zi observăm mulți copii cu comportamente asemănătoare ADHD-ului, fără a fi vorba de așa ceva. Mai toți avem momente când visăm cu ochii deschiși, suntem neatente, îi întrerupem pe alții, răspundem néîntrebați, né pierdem răbdarea sau suntem agitați, dar nu toți suferim de ADHD.

Numai specialiștii sunt în măsură să stabilească

diagnosticul de ADHD și aceasta numai dacă elevul/elevul: 1- a manifestat comportamente inadecvate nivelului său de dezvoltare. 2- manifestă cel puțin șase astfel de comportamente în mod constant, timp de cel puțin șase luni. 3- a prezentat unele simptome înainte de vârsta de șapte ani. 4- este afectat de aceste simptome în activitățile curente, în mai mult decât un singur context, de exemplu la școală, spațiu public de joacă și acasă. 5- prezintă simptome care nu sunt explicate mai bine de o altă boală.

Cauzele ADHD. Simptome

Părinții se consideră, de cele mai multe ori, vinovați și rușinați de comportamentul copiilor cu ADHD, dar nu este cazul. Cercetătorii au demonstrat faptul că apariția ADHD nu este legată de educație sau familie. Diagnosticul de ADHD se bazează pe numărul, persistența și istoricul simptomelor ADHD și totodată pe măsura în care acestea produc modificări ale comportamentului copilului, în mai mult decât un singur context. De exemplu:

Simptomele de neatenție:

- frecvent ignoră detaliile; greșește din neglijență
- frecvent își menține cu greutate concentrarea la lucru sau la joacă
- adeseori pare să nu asculte atunci când cineva i se adresează direct
- frecvent nu respectă instrucțiunile; nu finalizează ceea ce a început
- adeseori are dificultăți în a-și organiza sarcinile și activitățile
- adeseori evită activitățile care necesită efort intelectual susținut
- frecvent pierde lucruri de care are nevoie
- frecvent este distras de zgomote exterioare
- adeseori este uituc în activitățile cotidiene

Simptomele de hiperactivitate — impulsivitate Hiperactivitatea

- adeseori se agită sau se foiește
- adeseori trebuie să se ridice de pe scaun

- adeseori aleargă sau se cațără atunci când nu ar trebui
- adeseori are dificultăți în desfășurarea activităților de timp liber nezmotoase
- atunci este în mișcare, parcă ar fi animat de un motor
- adeseori vorbește excesiv

Impulsivitatea

- adeseori răspunde înainte ca întrebările să fie complete.
- adeseori are dificultăți în a-și aștepta rândul.
- adeseori întrerupe sau deranjează alte persoane

Evident, un copil care își întrerupe mereu interlocutorul sau care vorbește excesiv poate să îi "îndeparteze" pe ceilalți copii sau adulți. Chiar dacă ceea ce spune poate fi pe placul bunicilor sau prietenilor de familie, același lucru se transformă într-un obstacol în calea acceptării sale sociale de către ceilalți copii. Cei mai mulți copii dobândesc abilitățile sociale doar urmărind și imitând comportamentul altora. Copiii cu ADHD pot avea dificultăți în dobândirea acestor abilități. Există posibilitatea ca aceștia să nu fie suficient de atenți la detaliile interacțiunii sociale și, în consecință, pot avea nevoie de ajutor pentru a-și dezvolta abilități sociale esențiale.

Capacitatea de concentrare redusă ADHD nu reprezintă numai incapacitatea de a fi atent, ci și incapacitatea de concentrare asupra unui singur lucru și de prioritizare a acțiunilor. Copiii cu ADHD își pierd cu ușurință concentrarea atunci când o activitate nu îi stimulează suficient. În aceste situații, ei nu își pot inhiba răspunsul față de factorii care le distrag atenția, motiv pentru care pierd adesea lecțiile, instrucțiunile sau indicațiile importante. Ei depun eforturi mari pentru a-și menține concentrarea asupra prelegerilor lungi sau a sarcinilor plictisitoare. De aceea, cadrele didactice și părinții îi pot ajuta în acest efort în diverse moduri.

Sugestii de intervenție

Este important și util pentru copilul cu ADHD ca persoanele care lucrează cu el să se concentreze asupra aspectelor pozitive, asupra lucrărilor pe care le face bine acesta, și mai puțin asupra greșelilor. Numai acționând așa vor ajuta copilul să-și construiască respectul de sine și să manifeste un comportament adecvat.

Se știe cât de ineficientă este critica în cazul copiilor. Iar copiii cu ADHD pot fi ușor "criticați" comparativ cu ceilalți colegi ai lor, ceea ce le accentuează atitudinea defensivă, sentimentele de inferioritate, supărarea. În loc de a critica, să se ncerce redirectionarea și motivarea copilului. De exemplu: - *"Ar fi mai bine dacă..."* în loc de *"Ai greșit!"*. - încurajați în loc să criticați! - subliniați momentele în care se comportă bine: *"Am văzut că ai ajutat-o pe Raluca"*.

Copiii cu ADHD pot dobândi mai greu abilitățile de limbaj, atât în privința înțelegerii cât și în cea a exprimării. Ei nu dețin abilitățile de limbaj și control de sine necesare pentru a răspunde adecvat. Există însă modalități de remediere a acestora, atât în școală, în locuri publice, cât și acasă. De exemplu, când un elev cu ADHD nu răspunde în clasă la o întrebare, profesorul și colegii îl pot suspecta că nu știe răspunsul, când acordarea unui timp mai mare de gândire pentru formularea răspunsului ar

rezolva problema.

Și colaborarea părinților cu cadrele didactice este foarte importantă. Sprijinul și înțelegerea oferită de un cadru didactic bine informat cu privire la ADHD pot fi extrem de benefice pentru copil. De exemplu, părinții pot discuta cu cadrul didactic următoarele aspecte: 1- acordarea unui timp suplimentar pentru formularea răspunsului la întrebări; 2- vorbirea clară și furnizarea informațiilor în volume mici în clasă; 3- dublarea instrucțiunilor și predării verbale cu materiale desenate, scrise sau prin scrierea pe tablă.

Sugestii practice pentru profesori /învățători

- Așezați copilul cât mai în față în clasă/în apropierea unor colegi cu comportament pozitiv și nu în apropierea unor colegi agitați sau cu comportament opozant. Dacă nu este posibil acest lucru, copilul va fi așezat singur în bancă.
- Verificați împreună cu elevul dacă își notează temele pe care le are de făcut, precum și materialele necesare înainte de începutul fiecărei ore.
- Temele școlare se pot organiza mai bine prin etichetarea și prin marcarea cu coduri de culori a cărților, caietelor, dosarelor, în funcție de subiect.
- Structurați activitățile desfășurate la nivelul clasei - ex. regulile și consecințele nerespectării lor trebuie cunoscute de către elevi.
- Împărțiți sarcinile date în clasă în unități mici, astfel încât elevii să aibă cât mai multe recompense imediate și feedback pentru îndeplinirea lor. Perioadele de concentrare a atenției trebuie să alterneze cu cele în care elevii se pot mișca, pot vorbi sau pot urmări activități care sunt mai dinamice.
- Discutați cu elevul despre preferințele și interesele sale, despre activitățile desfășurate în timpul liber, despre abilitățile pe care le are, spuneți-i ce vă place în mod special la el (ocazional — în timpul pauzelor).
- Oferiți feedback pentru comportamentele pozitive chiar dacă situația este una critică (în timpul sau la sfârșitul orei de curs). În aceste perioade scurte de feedback, ar trebui să faceți cel mult o afirmație despre comportamentul problematic al copilului și în restul timpului să-i oferiți feedback legat de comportamentele pozitive (*S-a străduit să rămână așezat; a strigat mai puțin în sala de clasă; a participat activ la ora de curs; nu s-a certat cu nimeni*)
- Încurajați elevii când manifestă aproximări ale comportamentului dorit sau în situațiile de eșec.
- Formulați cerințe numai dacă le puteți impune în situația respectivă.
- Aveți grijă ca elevul să fie atent atunci când îi adresați cerința.
- Rugați copilul să vă repete cerința dacă este posibil.
- Rămâneți în apropierea copilului pentru a vă asigura că acesta realizează ceea ce i-ați cerut.
- Discutați cu restul clasei metodele pe care le aplicați pentru a-l ajuta pe copilul cu probleme
- Dați-le elevilor responsabilități care să le dezvolte abilitățile de lider și încrederea în capacitatea lor de a urma

instrucțiuni (ex. să organizeze clasa pentru activități desfășurate în grupuri mici, să distribuie fisele de lucru etc)

- Atrageți atenția asupra comportamentelor inacceptabile și redirecționați elevii înspre comportamente acceptabile.
- Permiteți elevilor să se deplaseze pe arii restrânse din clasă, cu condiția de a nu deranja. De obicei, acești elevi se pot concentra mai bine dacă nu trebuie să depună efortul de a sta liniștiți. Este bine dacă este valorificată modalitatea kinestezică de învățare.
- Formulați instrucțiunile clar și concis. Este mai ușor dacă ele sunt exprimate atât verbal, cât și prin imagini
- Alternați sarcinile dificile cu cele ușoare și sarcinile care sunt obositoare cu cele relaxante.
- Comunicați elevilor atunci când apar schimbări în ceea ce privește cerințele la nivelul clasei, pentru a evita comportamentele inadecvate.
- Depersonalizați remarcile! Încercați: „*Ar fi mai bine în felul următor*” în loc de „*Nu este bine cum...*”
- Încurajați în loc să criticați.
- Surprindeți momentele în care se comportă bine: „*Mi-a plăcut cum ai ajutat-o pe colega ta*”.
- Modelați-vă comportamentul și laudele pentru mici realizări („*Hei, uite ce frumos ai scris!*”). Acestea îi încurajează pe copii în obținerea unor rezultate superioare.
- Faceți din cerințele școlare provocări în care elevii să se implice din curiozitate sau interes (ex. să își dovedească faptul că își pot depăși performanța anterioară, să câștige un concurs în cadrul clasei etc.).
- Comunicați cu părinții despre evoluția copilului, pentru a-i informa și educa în legătură cu modul în care îl pot ajuta. În schimb, nu îi responsabilizați pentru ceea ce se întâmplă în timpul orelor la școală (în acest interval de timp nu își poate asuma responsabilitatea controlului comportamental).
- Folosiți umorul în interacțiunea cu elevii cu ADHD.
- Apreciați creativitatea și spontaneitatea lor atunci când aveți ocazia.

Bibliografie: 1. Kieran Egan, Ștefan Popenici, 2007, Educația elevilor hiperactivi și cu deficit de atenție, Ghid pentru părinți și cadre didactice din învățământul preuniversitar, Editura Press, București. 2. Turliuc Maria Nicoleta, 2007, Psihosociologia comportamentului deviant, Editura Institutul European, Iași. 3. Iucu R., 1999, Managementul clasei de elevi, Editura D. Bolintineanu, București. 4. Dopfner M., 2004, Copilul hiperactiv și incapatanat, Ed. Romanian Psychological Testing Services. 5. Dopfner M, Schurmann S, Frolich J, Program terapeutic pentru copii cu tulburare hiperchinetica și comportamente de tip opozitional (THOP), Editura Romanian Psychological Testing Services. 6. <http://www.additudemag.com>

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/adhd-sugestii-practice-de-interventie-pentru-profesori>)

Valorificarea strategiilor de ascultare activă în procesul didactic

De **Alina Manuela Huma**

Avantajele ascultării active derivă din posibilitatea pe care o oferă în ceea ce privește de utilizarea judicioasă a timpului. Aceasta se realizează prin atribuirea exactă și oportună a rolului de vorbitor atât între profesor și elevi, cât și între elevi. Mai apoi, permite crearea unor contexte de exprimarea și implicare a tuturor elevilor și, nu în ultimul rând, poate duce la dezvoltarea unor abilități de identificare și interpretare a informațiilor. Dezvoltarea competențelor de ascultător activ și răgazul pe care-l oferim celorlalți de a se exprima sunt, în fond, o formă de respect față de noi și față de ceilalți.

Conform opiniei Rozaliei Timor, ascultarea activă este o atitudine care se manifestă prin comportamente facilitatoare și care implică efort conștient și voluntar în sensul stimulării vorbitorului de a continua să vorbească. Prin ascultarea activă obținem certitudinea că înțelegem ceea ce ni se comunică. De asemenea, ascultarea activă este empatică și non-direktivă, în sensul că nu se urmărește modificarea mesajului vorbitorului din prisma ascultătorului, urmărindu-se cultivarea respectului de sine, dar și față de ceilalți.

Din perspectivă didactică, Thomas Gordon (2011) consideră că ascultarea activă este un catalizator al comunicării care influențează benefic atât activitatea profesorului, cât și dezvoltarea elevilor. Nefiind o componentă innăscută, ci una dobândită prin exercițiu, ascultarea activă se realizează prin câteva tehnici specifice, precum: atenția, atitudinea neutră, repetarea parafrazarea, reflecția, întrebările și rezumarea.

În procesul didactic, ascultarea activă poate fi realizată prin mai multe modalități sau strategii prin care elevul devine elementul central și activ al propriei învățări.

De exemplu, strategia *Întoarce-te și vorbește!* reprezintă o modalitate de a inspira ascultare activă a elevilor prin oferirea unei sarcini de ascultare. Profesorul precizează subiectul lecției, anunțând că se va opri pe parcurs și fiecare elev, pe rând, prin schimbarea rolului, se va întoarce către colegul de bancă și va explica, prin parafrază, ceea ce a auzit. Urmărind schimbul de mesaje între elevi, profesorul poate verifica și nivelul înțelegerii.

O altă strategie se poate baza pe semnalele cu mâna ale elevilor. Le cerem elevilor să acorde o atenție deplină, anunțându-i că acest lucru va fi urmat de un semnal non-verbal. Modalitatea de realizare poate porni de la citirea/prezentarea unei probleme controversate, la finalul lecturii elevii fiind solicitați să-și exprime părerea prin ridicarea unui deget, dacă sunt de acord, a două degete dacă sunt în dezacord și a trei degete, dacă sunt indeciși

sau dacă au o întrebare. Această strategie permite participarea întregii clase. Este, de asemenea, favorizantă pentru copiii mai timizi, oferindu-le astfel o „voce”.

Strategia *Atentie, pauză, parafrază!* pornește de la ideea că elevii au nevoie de oportunități structurate pentru a se abține să vorbească, în scopul de a menține atenția asupra ascultării, mai ales atunci când lucrează în grupuri. Astfel, atunci când elevii vorbesc în perechi sau în grupuri mici, este necesară atribuirea rolului de vorbitor pe rând (se poate număra). Profesorul va cere celorlalți să asculte pe cel care vorbește și să evite, în acest timp, formularea unui răspuns. În cazul în care persoana se oprește din vorbit, celălalt să respire adânc înainte de a vorbi și apoi să parafrazeze ceva ce colegul a spus: „*Tu crezi că ...*”, „*Tu nu ești sigur dacă...*” După parafrază, se poate continua cu un enunț de tip „EU”: „*Înțeleg ce vrei să spui ...*”, „*Nu sunt sigur că sunt de acord ...*”.

Crearea de întrebări reprezintă o strategie care poate fi utilizată în cazul în care elevii ascultă un discurs, vizionează un clip documentar sau ascultă o poveste citită cu voce tare. În această situație, activitatea poate fi oprită de câteva ori pentru a cere elevilor să scrie o întrebare sau două despre ceea ce ei tocmai au auzit. În acest fel, elevii ascultă activ pentru a-și clarifica eventualele nelămuriri pe care le pot avea. Această modalitate implică un nivel înalt de concentrare. Este important să se ofere modele de realizare, deoarece, de obicei, suntem instruiți în școală mai degrabă pentru a căuta răspunsuri și informații, decât să ne concentrăm pe ceea ce nu se înțelege sau este încă neelucidat.

Bibliografie: 1. Abilități psihologice: Ghid pentru profesor și student. Material consultat online la adresa <http://www.eed.usv.ro> 2. Albers, Rebecca, Five listening strategies. Material consultat online la adresa <http://edutopia.org/blog-five-listening-strategies-rebecca-alber> 3. Burch, Noël & Gordon, Thomas, Profesorul eficient, Programul Gordon pentru îmbunătățirea relației cu elevii, trad. Ioan Sava, București, Editura Trei, 2011. 4. Mentorat și comunicare, Abilități de consiliere de bază. Material consultat online la adresa www.anpcdefp.ro 5. Timor, Rozalia, Ascultarea activă. Material consultat online la adresa www.tinapse.ro

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/valorificarea-strategiilor-de-a-sculutare-activa-in-procesul-didactic>)

Eficientizarea activităților vizând competențele de lectură. Exemple de bună practică

De **Alina-Valentina Milea**

Putem să ne învățăm elevii cum să citească de plăcere, cum să se relaționeze cu textul și cum să acționeze ca răspuns la ceea ce au citit, cum să treacă de la reproducerea naivă la analiza complexă a textului. Oricât de mică ar fi motivația elevului, gradul acestuia se poate modifica în funcție de ceea ce se întâmplă în clasă. Orele de limba și literatura română câștigă un plus de atractivitate dacă materialele studiate sunt prezentate la clasa în format audio. Mai mult, elevii au sentimentul de participare colectivă la un act artistic, benefic pentru deschiderea către lectura individuală.

Nu există o formulă universală prin care să ne motivăm elevii pentru lectură, însă în conceperea unui demers motivațional trebuie să ținem seama de câțiva factori: percepția despre necesitatea lecturii, atitudinea față de lectură, interesul subiectului, dorința de a pătrunde în plan ficționar, experiența de lectură, experiențele de viață trăite, valorile, nevoile, dorințele, răbdarea etc.

Adolescenții petrec foarte multe ore în fața calculatorului, cautând informații, dar în același timp și distracție, iar noi putem profita în demersul nostru de acest lucru, sugerându-le cărți în format electronic. Mijloacele audio au rolul de a reinventa narațiunea, amintind tuturor de vocea caldă a bunicilor noștri care odinioară ne spuneau povești.

Nu trebuie să uităm de scopul nostru, acela de a forma elevii, astfel încât să devină cititori care să recurgă în mod constant la lectura eficientă și să citească, pregătindu-se pentru viață. Așadar, considerăm că este datoria școlii și cu atât mai mult a profesorului de limba și literatura română de a găsi strategia adecvată și puntea de comunicare prin care să cultive plăcerea de a citi.

Acesta a fost și scopul demersului didactic ce urmează a fi prezentat.

Ca prim pas, ne-am propus un concurs de afișe care să invite pasionații de lectură la întâlnire. Copiii au votat afișul cel mai interesant. Câțiva elevi, din clasele V-VI, au participat la activitatea propusă cu ecusoane reprezentative confecționate de ei.

Activitatea „Să redescoperim frumusețile folclorului” a pornit de la spusele lui Rabindranath Tagore: „*La orice vârstă, omul este o ființă care se hrănește cu povești. De aceea, avuția poveștilor, pe care au strâns-o oamenii pe tot globul, din casă în casă, din secol în secol, fie în vorbă, fie în scris a depășit celelalte avuții omenești*”. A continuat cu prezentarea unei părți din materialul audiovizual „Aleodor Împărat”, de P. Ispirescu. După urmărirea acestuia, elevii au povestit basmul prin predarea ștafetei. Profesorul a verificat înțelegerea textului literar printr-un set de întrebări pe marginea textului. Au fost încurajați să vorbească liber și să folosească semaforul emoțiilor, răspunzând întrebării:

„Ce v-a impresionat cel mai mult?”. S-a folosit metoda brainstorming pentru a-i pune în diferite situații (de exemplu, ca avocați ai personajelor negative sau pozitive din textele citite de ei). Elevii au fost întrebați dacă preferă să citească o carte cu file sau folosesc cartea digitală. Răspunsurile lor au fost amplificate și de sceneta „Alex și cărțile”, realizată și interpretată de elevii clasei a V-a.

A doua parte a activității a pornit de la premisa că *”în orice om, o lume își face încercarea”* (Mihai Eminescu). Aceasta a consta într-un joc didactic: li s-a oferit elevilor o trăistuță fermecată care conținea diferite obiecte (frunză, lemn, ghem, floare, piatră), iar elevii le-au implicat ca obiecte magice în povestea lor. Profesorul a sistematizat oral, cu ajutorul elevilor, informațiile din textul selectat, apoi s-au stabilit regulile jocului: pe rând, fiecare elev a construit unul sau cel mult două-trei enunțuri, legate logic între ele, astfel încât, împreună, au întocmit un nou basm. Primul elev a rostit formula inițială, al doilea a propus o expozițiune, al treilea a continuat povestea și tot așa, urmărind un fir epic. În final, ultimul elev a trebuit să încheie basmul cu formula specifică. Creația a constat în realizarea unei pânze „epice” din firul ghemului.

La sfârșitul activității, spre deliciul elevilor, s-a organizat un concurs între echipa prințeselor și echipa zmeilor. Profesorul, la prima probă, a pregătit foi colorate cu fragmente din diferite opere literare. Elevii s-au „deghizat” în mici detectivi și au oferit titlurile acestora. Proba a doua a constat în recunoașterea unor titluri de basme după copertă sau alte imagini reprezentative. Astfel fiecare membru din echipă a avut câte o copertă de carte în mâini, iar echipa adversară a trebuit să recunoască și să comunice titlul operei. Concluzia activității a fost cuprinsă în fabula „Victoria învățăturii”, de J.de La Fontaine, recitată de două eleve de la clasa a VI-a. Pentru a ieși din concurs, s-a făcut cercul prieteniei (mesaje pe care ei și le-au transmis atingându-și colegul pe umăr). Ca temă li s-a propus realizarea unei cărți uriașe cu scene desenate îmbinate cu texte din lumea basmelor.

Actul lecturii nu poate să vină decât în sprijinul elevilor, cultivându-le gustul pentru frumos, pentru carte, pentru a citi în general. În plus, nu trebuie să uităm că suntem români, iar datoria noastră morală este să păstrăm vii tradițiile și obiceiurile românești și să redescoperim frumusețile limbii și literaturii noastre populare. Nu putem să împlinim această datorie fără sprijinul viitorului, elevii noștri, iar aceste „redescoperiri” ale frumuseților folclorului românesc le putem face prin jocuri didactice, excursii, vizite sau prin prezența unor folcloriști. Totodată, este bine să nu uităm că sunt copii, iar copilăria fără basme nu există. Poveștile dau farmec acestei vârste de aur când totul este posibil. Așadar, să ne bucurăm și să păstrăm în sufletele noastre fărâme din curcubeul copilăriei.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/eficientizarea-activitatilor-viz-and-competentele-de-lectura-exemple-de-buna-practica>)

WebQuests – un studiu asupra utilizării TIC pentru optimizarea cursurilor de limba engleză ca limbă străină

De **Corina Mitrulescu**

În esență, WebQuest sunt mini-proiecte în care un procent mare din informații și materiale sunt furnizate de Internet. Aceste tipuri de activități pot controlate de profesor sau chiar de elevi, în funcție de activitatea de învățare asupra căreia se decide. De obicei, elevii realizează proiectele WebQuest în cadrul unor grupuri. Fiecărui elev din cadrul unui grup i se poate atribui „rol” sau domeniu specific de cercetare. Activitățile pot lua chiar forma unor jocuri de rol, în cadrul cărora elevii personifică cercetători sau figuri istorice. WebQuest-urile, de scurtă sau lungă durată, sunt în mod deliberat concepute pentru a eficientiza maxim timpul de lucru al unui elev. A le permite elevilor navigarea pe Internet fără o sarcină foarte bine structurată reprezintă un beneficiu de învățare discutabil și, de aceea, timpul cât elevii sunt conectați trebuie raționalizat și direcționat.

Bernie Dodge, de la Universitatea de Stat din San Diego, a fost unul dintre primii care au încercat să definească și să structureze acest gen de activități de învățare. Potrivit lui, WebQuest este *”o activitate orientată către investigație, în care unele sau toate informațiile cu care interacționează elevii, provin din resurse de pe Internet...”*.

Această definiție a fost îmbogățită de-a lungul anilor și adaptată pentru diferite discipline. Philip Benz descrie o activitate WebQuest, după cum urmează: *”WebQuest este o abordare constructivistă a învățării. (...) Elevii nu numai colectează și organizează informațiile pe care le-au găsit pe web, ci își orientează activitatea spre un obiectiv specific, de multe ori asociat cu unul sau mai multe roluri modelate după profesiile adulților.”*

Pentru a obține eficiența și claritatea scopului, un WebQuest ar trebui să conțină cel puțin următoarele părți:

- O introducere care stabilește condițiile în care se desfășoară activitatea și informațiile de bază.
- O sarcină de lucru, care trebuie să fie ușor realizabilă și interesantă.
- Un set de surse de informare necesare îndeplinirii sarcinii. Multe (deși nu neapărat toate) dintre aceste surse pot fi înglobate în documentul WebQuest care li se oferă elevilor la începutul activității și care reprezintă puncte cheie care

să indice informațiile de pe web. Sursele de informare ar putea include documente web, experți disponibili prin e-mail sau în cadrul unor conferințe în timp real, baze de date pe internet, cărți și alte documente disponibile cursantului în mod fizic. Deoarece sunt incluse trimiteri la resurse, elevul nu este lăsat să rătăcească complet fără direcție prin spațiul web.

- O descriere a procesului pe care elevii să îl urmeze în vederea îndeplinirii sarcinii de lucru. Procesul ar trebui să fie defalcat în etape descrise în mod clar.
- Orientări cu privire la modul de organizare a informațiilor dobândite. Aceasta poate lua forma de întrebări orientative, hărți conceptuale, diagrame cauză-efect, în cadrul cărora elevii trebuie să respecte anumite termene limită.
- O concluzie care încheie proiectul și care le reamintește elevilor ceea ce au învățat și, poate, îi încurajează să extindă aceste experiențe și în alte domenii de studiu.

Am creat WebQuest-ul cu tema „**Travel around the English speaking world**” pentru că am căutat o activitate pentru elevii de gimnaziu, pe care aceștia să o găsească interesantă și care să corespundă, în același timp, cerințelor curriculumului școlar.

Etapa 1 1. Elevii au fost distribuiți în grupuri de câte trei; această grupare se poate face de către profesor, de către elevi sau aleatoriu. Este o idee bună care elevii cu dificultăți de citire/învățare să fie plasați în grupuri care le pot oferi asistență. O altă problemă în a decide asupra componenței grupurilor va fi generată de crearea unor grupuri mixte de fete și băieți. 2. Elevii au fost direcționați să se grupeze în jurul unui calculator și să acceseze site-ul “World Travellers”. 3. Elevii au trebuit să citească pagina de sarcini pentru a obține o înțelegere a ceea ce vor face în cadrul proiectului. 4. Elevii au decis ce oraș ar dori să viziteze și când. În timp ce fiecare grup discută, profesorul poate trece pe la fiecare grup și poate asculta decizia lor, oferindu-le sprijin în cazul în care grupul solicită.

Etapa 2 1. După ce grupul a ajuns la o decizie cu privire la o destinație, trebuie să hotărască cu privire la rolul ce revine fiecărui membru (respectiv, în cadrul proiectului menționat mai sus: agent de turism, turist, ghid etc.). 2. Grupul ar trebui să imprime paginile de rol corespunzătoare și alte pagini disponibile. Profesorul trebuie să le amintească elevilor că trebuie să păstreze aceste pagini într-un mod organizat, deoarece acestea vor reprezenta o parte a proiectului finalizat.

Etapa 3 1. Pe măsură ce elevii lucrează la sarcinile care le-au fost atribuite, este important ca profesorul să aibă întrevederi cu fiecare grup pentru a oferi asistență și îndrumare. 2. O altă opțiune ar fi ca profesorul să discute separat cu membrii tuturor grupurilor care și-au asumat un anumit rol.

Etapa 4 1. Aceasta este faza de scriere a proiectului. Elevii pot lucra independent, dacă există suficiente calculatoare disponibile. 2. Pe măsură ce elevii completează mențiuni într-un jurnal propriu, vor trebui să le salveze în folderul grupului lor. Membrii grupului trebuie să citească reciproc înregistrările din jurnal, pentru a se putea ajuta unul pe altul în ceea ce privește conținutul, stilul de scriere, gramatica și ortografia.

Etapa 5 1. Elevii compilează documentul final și revizuiesc ceea ce au scris. 2. După ce documentul este finalizat, trebuie realizată o pagină de gardă care să includă: un titlu, numele

membrilor grupului, un grafic care reprezintă orașul vizitat. 3. Odată ce grupul este sigur că documentul și coperta sunt așa cum au planificat, elevii pot imprima ceea ce au realizat. 4. Documentul, împreună cu toate fișele de lucru, trebuie organizate într-un dosar și prezentate profesorului.

Acest WebQuest a permis elevilor o “călătorie virtuală” în locuri pe care ei nu le-au vizitat. Le-a permis să își îmbunătățească abilitățile de scriere în limba engleză și informatice și i-a ajutat să afle informații noi despre țările vorbitoare de limba engleză.

Resurse și exemple:

1. <http://webquest.org>
2. <http://literacy.purduecal.edu/student/studentwebquests.htm>
3. <http://www.teacherweb.com/tweb/webquests.aspx>
4. http://www.educationworld.com/a_tech/archives/webquest.shtml
5. <http://www.xtec.cat/~ehugas/mod7/holidays1.htm>

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/webquests-optimizarea-cursurilor-de-limba-engleza>)

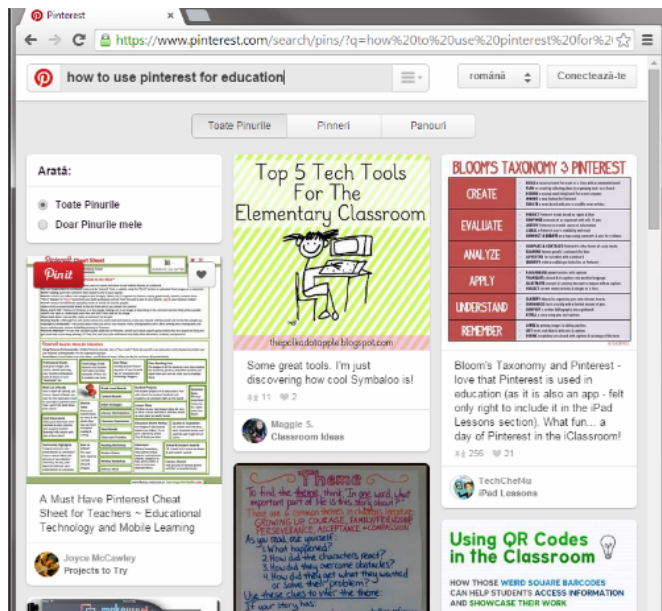
Pinterest – o resursă utilă dascălilor

De **Marika Emese Cimpean**

Numărul materialelor cu caracter educațional postat pe Pinterest este de peste 500000/zi, iar avantajul este acela că fiecare utilizator își poate salva articolele, filmele, site-urile preferate – fie pe o pagină publică, fie pe una secretă, pentru uz propriu. Articolul prezintă pe scurt utilizarea Pinterest în activitățile educative.

Potrivit statisticilor, Pinterest, disponibil online la adresa www.pinterest.com, este un site folosit de 70 de milioane de utilizatori din întreaga lume. Numărul acestora este mai mare în rândul americanilor (8% dintre europeni au cont pe Pinterest, față de 28% americani).

Cum găsesc informații pe Pinterest? – Folosind bara de căutare de pe site. De exemplu, în imaginea de mai jos redăm o captură de ecran conținând rezultatul căutării pentru: „how to use pinterest for education”.

După cum se vede, avem acces la o serie de site-uri cu informații legate de utilizarea Pinterest în educație. Vizualizarea acestora este simplă, la distanță de un click, iar avantajul este acela că pot realiza foarte ușor o colecție de materiale pentru clasa mea sau pentru uz personal.

Dacă informația găsită pe unul dintre acestea mi se pare interesantă sau vreau să salvez ceva pentru a utiliza la clasă, voi da click pe butonul „Pin it” (din partea stângă – conform imaginii de mai jos) și voi alege unde doresc să salvez acea informație.

Né putem crea foldere sau pagini (boards), care sunt niște albume cu imagini sau site-uri preferate. Acestea sunt utile nu doar prin faptul că înlesnesc includerea informației în categorii — de exemplu pe tematică/nivelul clasei/disciplină etc. -, cât și pentru că reprezintă o sursă excelentă pentru diseminarea activităților educative — de exemplu, expunerea online a proiectelor/studiilor de caz, prezentarea rezultatelor unui proiect extrașcolar etc.

În afară de „Pin”, site-ul pune la dispoziție și butoanele „share” și „send”. Dând click pe „send”, pot alege cui doresc să îi trimit

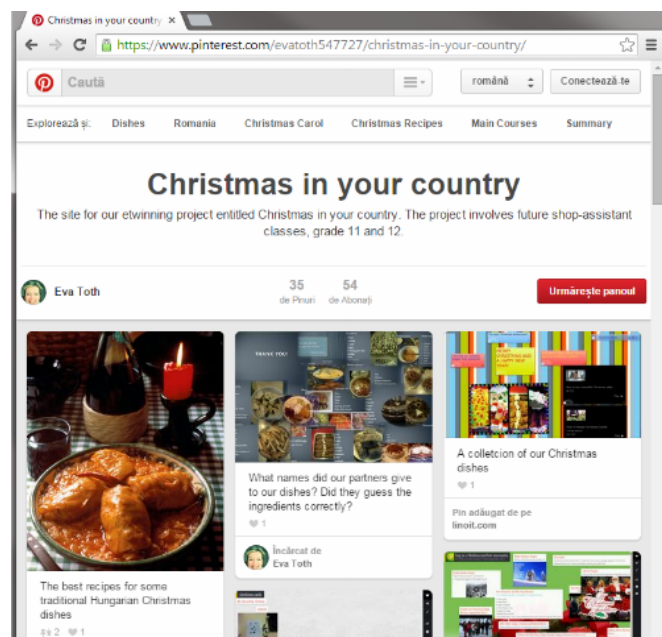
informația respectivă. Dacă aleg „share”, pot distribui conținutul respectiv pe Facebook (poate nu toți elevii mei folosesc Pinterest). De asemenea, dacă îmi place conținutul, pot alege să vizualizez pagina de proveniență (să citesc și altceva), dând click pe „visit page”.

Avantajele utilizării Pinterest:

- este o resursă ușor de folosit, distribuit, salvat;
- este un bun organizator grafic al materialelor;
- înlesnește colaborarea cu ceilalți este o resursă ce poate fi utilizată/actualizată în același timp;
- promovează munca online (mai ales în cadrul proiectelor/activităților pe grupe).

În imaginea de mai jos este prezentată activitatea derulată în cadrul unui proiect extrașcolar eTwinning. Ceea ce e grozav la acest site e faptul că am putut reuni (ca într-o expoziție) toate materialele create în cadrul proiectului (toate site-urile pe care le-am creat – fiecare dintre partenerii implicați în proiect), ceea ce face evaluarea proiectului foarte ușoară. De asemenea, considerăm că asemenea „aviziere virtuale” pot constitui o frumoasă carte de vizită pentru proiectele derulate în școli.

[caption id="attachment_3567" align="alignnone" width="500" caption="http://www.pinterest.com/evatoth547727/christmas-in-your-country/"]

[/caption]

Bibliografie: 1-

- <http://www.edudemic.com/guides/the-teachers-guide-to-pinterest/>
2-
<http://www.bestcollegesonline.com/blog/2012/02/05/37-ways-teachers-should-use-pinterest/>
3-
<http://expandedramblings.com/index.php/pinterest-stats/>

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/pinterest-o-resursa-utila-dascililor>)

Echilibrul dintre informativ și formativ în procesul de predare-învățare

De **Violeta Mihaes**

În constituirea modelului prin care profesorul poate controla procesul învățării, e inevitabil să apară problema raportului informativ-formativ. A limita procesul de predare-învățare la caracterul informativ este o greșeală tot atât de mare cu a-l limita la caracterul formativ. Nu trebuie trasată o graniță între acestea, ci creat un echilibru care să mențină balanța la nivelul unei metodologii eficiente ce trebuie să răspundă noilor tendințe în didactica modernă. În vederea dezvoltării gândirii critice la elevi trebuie să utilizăm cu precădere, unele strategii activ-participative. Acestea marchează un nivel superior în spirala modernizării strategiilor didactice, dar nu trebuie rupte de cele tradiționale.

Contextul actual, noua abordare didactică în predarea-învățarea în școală îi canalizează acestuia demersurile spre cultivarea competențelor fundamentale cu rol practic-formativ. În lucrările care tratează educația sunt prezentate principiile didacticii, unul dintre ele fiind „principiul legării teoriei de practică” sau „principiul corelării cu viața” (Alexandru, 1999, p.119). Acest principiu exprimă „cerința ca ceea ce se învață și se formează în procesul de învățământ să fie valorificat prin aplicarea în rezolvarea sarcinilor ulterioare și a integrării în societate” (Nicola, 1994, p.289). Altfel spus, „procesul de învățare din școală trebuie să pregătească elevul pentru ceea ce va face, adică să i se ofere interpretările necesare pentru a desfășura activități eficiente” (Popovici, 2000, p.57-58) cu aplicabilitate în cotidian. Acest principiu impune ca procesul de predare-învățare să pornească de la practică, de la viața reală, astfel încât să se evite situația când elevul rămâne cufundat în lumea noțiunilor teoretice, în sfera informalului.

Însăși experiența didactică tradițională vine în sprijinul aplicării acestui principiu demonstrând că în contextul dezvoltării rapide a societății postindustriale, strategiile bazate pe volum mare de informație nu sunt cele ce pot fructifica practic evoluția intelectuală a elevului, deoarece „epoca postindustrială are nevoie de mase mari de oameni cu un nivel de pregătire care să permită utilizarea instrumentelor sofisticate ale noului mileniu” (Păcurari, 2003, p.9).

Dimensiunea informală a învățării presupune depozitarea, corelarea și posibilitatea ca materialul primar al procesării: noțiuni, concepte, idei, să fie redimensionate în capacități funcționale. Învățarea teoretică este o componentă indispensabilă a învățării globale, dar nu suficientă. Caracterul practic al procesului de predare-învățare s-a impus ca o necesitate didactică de faptul că nu este suficient ca omul să

știe, el trebuie să și facă, să opereze cu capitalul său informațional.

Un alt principiu al didacticii stipulează participarea conștientă și activă a elevilor la propria formare. „Cum poate profesorul să-l aplice în practica didactică?”. Prin intermediul metodelor activ-participative. Metodele activ-participative sunt „axate pe activitatea elevului, solicitându-i intens gândirea., imaginația, capacitatea de comunicare” (Tanasă, 1996, p.63), de operaționalizare etc., ori de câte ori obiectivele și conținutul sunt formative.

Metodele de învățământ sunt eficiente în măsura în care contribuie la formarea spiritului critic la elevi, gândirii creatoare, aptitudinilor, atitudinilor exploratoare, a capacităților etc. O metodă este activă și eficientă dacă îl aduce pe elev în postura de a face, de a acționa, de a decide. „Metoda este activă atunci când elevii participă la elaborarea conceptelor sau noțiunilor fie prin activitate intelectuală, fie prin îmbinarea activității intelectuale cu cea fizică, ultima fiind un suport al primei” (Tanasă, 1996, p.63). Elevul învață mai bine dacă este angajat cu toată persoana sa într-o acțiune. El reține (Tanasă, 1996, p.63):

- 10% din ceea ce citește;
- 20% din ceea ce aude;
- 30% din ceea ce vede;
- 50 - 65% din ceea ce vede și aude în același timp;
- 80% din ceea ce spune;
- 90% din ceea ce spune făcând un lucru la care reflectă și îl privește.

Folositoare sunt în acest sens antrenarea elevilor în adunarea selectarea materialelor de lucru, fie ele formale sau informale, în realizarea unor proiecte, a studiilor de caz, în elaborarea unor referate, eseuri originale. Vizitarea muzeelor, instituțiilor, practica la agenți economici, organizarea de excursii pe teme transdisciplinare, completează tabloul complex al metodelor participative. Acestea sunt aplicate pentru a da învățării un caracter practic - aplicativ și activ, dar și pentru a echilibra balanța informativ practic-formativ. Caracterul activ al procesului instructiv - educativ este imprimat în mică măsură de către elevi și este condiționat de implicarea lor în procesele de comunicare, de relaționare în cadrul grupului.

Cu alte cuvinte, „lecția ținută de un profesor poate avea deopotrivă caracter activ și pasiv, cei care hotărăsc atributul convenit fiind elevii” (Popovici, 2000, p.59).

În didactică sunt încercări de a prezenta raportul între procesul de învățare activ și procesul de învățare pasiv ca reflex al raportului teoretic-practic, informal-formal. În lumina ideilor ce vor fi prezentate, putem spune că activ-pasiv în procesul de învățare nu se identifică cu teoretic-practic și nici cu informal-formal, ci aceste atribute ale situației educative se completează, se influențează, se suprapun în combinații metodice mai mult sau mai puțin reușite.

„Dacă se înțelege în semnificația ei profundă relația informativ-formativă, aceasta poate servi la conștientizarea și dirijarea eficientă a învățării privită nu ca un produs, ci ca un proces unitar” (Pop, 1994, p.2).

Bibliografie 1. Alexandru, Gheorghe (coord.). Metodica predării

istoriei în învățământul preuniversitar, Editura „Gheorghe Alexandru”, Craiova, 1999. 2.Nicola, Ioan. Pedagogie, Editura Didactică și Pedagogică, R.A., București, 1994. 3.Dumitru Popovici , Didactica – Soluții noi la probleme controversate, Editura Aramis, București, 2000. 4.Păcurari, Otilia, Anca Târcă, Ligia Sarivan. Strategii didactice inovative, suport de curs, Centrul Educația 2000+, București, 2003. 5.Pop, Romulus. Direcții prioritare ale ridicării calității învățământului primar, în revista Învățământul primar No 6-7/ 1994. 6.Tanasă, Gheorghe. Metodica predării-învățării istoriei în școală, Editura Spiru Haret, Iași, 1996.

Cod QR

Scanați QR-ul pentru a citi articolul online (sau vizitați <http://iteach.ro/experiencedidactice/informativ-si-formativ-in-procesul-de-predare-invatare>)

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice